

TOÁT YẾU
KIM CANG BÁT NHÃ
Kiểm Tra Bài Cũ
THẤY GÌ QUA TAM TÂM

✦ TAM TÂM – BIỂU ĐỒ TÓM TẮT CÔNG PHU

- Không theo vọng.
- Không trừ đẹp. Không mặc kệ.
- Không can thiệp hay làm gì thêm trên vọng.
- Lặng – an – không mê → Tâm tự sáng biết.

1 Tam Tâm (Vọng Tâm) Huyền Hóa

- Tam Tâm (vọng tâm) không tự có (không tự sanh ra) = Không Chủ Tể.
- Do bất giác → Thoạt sanh = Như hình bóng, sanh diệt liên miên.
- Do hoàn cảnh tác động mà hình thành = Do nhân duyên.

- **Huyền hóa.**
- **Không phải mình.**

2 Tam Tâm (Vọng Tâm) Chẳng Thể Được

- 1. Không nên trên huyền, lập huyền:** Nói cho biết Tam Tâm là huyền hóa. Nhưng không lập thành một tâm tướng được gọi là huyền hóa → Rồi khởi công phu biết về sự huyền hóa đó.
- Mà nghe nói, liền tỏ suốt vọng tâm chẳng thể được → Liền đó dừng phứt → Nhận lại Tâm Chân.
* Ngài Huệ Khả thưa: Tâm con không an, thỉnh Hòa Thượng ban cho con pháp an tâm.
  - Tổ Đạt Ma bảo: Đem tâm ra đây ta an cho!
  - Ngài Huệ Khả xoay lại tìm tâm **Chẳng Thể Được!** → Liền thưa: Con tìm tâm không được.
  - Tổ Đạt Ma bảo: Ta đã an tâm cho ngươi rồi!
- 2. Tìm tâm chẳng thể được:** Ngõ có tâm thật, xoay lại tìm, chẳng thể được → Liền đó nhận lại tâm chân. Như ngủ mơ chụp hột cành cây, giật mình tỉnh dậy, tất cả đều không. Chỉ còn lại là chính mình.

★ THỂ NÀO LÀ ĐỒNG QUÁN MỘT THỂ?

1 Theo văn Kinh

★ **Đồng một thể rỗng tuếch, không có thật.**

- Các vọng tâm ấy chẳng phải là tâm (chỉ là bóng dáng tiền trần, tìm lại không có) = Huyền hóa.
- Vọng tâm ba thời (Tam Tâm) chẳng thể được.
- ➔ Tam Tâm (Vọng tâm) tuy có nhiều ⇔ Nhưng đồng một thể rỗng tuếch. (Đồng một bản chất ấy).

2 Kinh Lăng Nghiêm

★ **Đều từ một nguồn tâm biến hiện.**

- Tam Tâm từ đâu? ➔ Từ một tâm thể. Do bất giác ➔ Thoạt sanh vọng niệm. Qua 3 thời = Tam Tâm.
- Tam Tâm (Vọng tâm) tuy nhiều, nhưng đều từ một tâm chân biến hiện, hóa thành.

3 Công phu tu tập

★ **Đều từ một tâm thể sáng biết để tỏ suốt Tam Tâm.**

- ★ Nếu biết Tam Tâm, nhưng còn vọng động, sanh tử, khổ đau ➔ Không có giá trị giác ngộ giải thoát.
- ★ Cần nhận lại một thể tâm chân để tỏ suốt tột Tam Tâm ➔ Tam Tâm không chi phối ➔ Giác ngộ.
- ★ Cụ thể: Ai đang biết vọng tâm? ➔ Chính là tâm chân tự sáng biết ➔ Quy về một thể chân tâm ➔ Bùng ngộ ➔ Vọng tâm tự bật ➔ Diệu lực cho ta tự siêu việt sanh tử, tự tại, tiêu sái.

TOÁT YẾU
KIM CANG BÁT NHÃ

PHÁP THÂN
CHẲNG PHẢI TƯỞNG

✦ **Trích: Đoạn cuối của Phần 13.**

CHÁNH VĂN

- Này Tu Bồ Đề! Ý ông nghĩ sao? Có thể lấy ba mươi hai tướng mà thấy Như Lai chăng?
- Bạch Thế Tôn, chẳng được. Chẳng thể lấy ba mươi hai tướng mà thấy Như Lai. Tại sao? Như Lai nói ba mươi hai tướng, tức chẳng phải tướng, đó gọi là ba mươi hai tướng.

✦ **PHÁP THÂN CHẲNG PHẢI TƯỚNG (Phần 26).**

CHÁNH VĂN

Này Tu Bồ Đề! Ý ông nghĩ sao? Có thể lấy 32 tướng mà quán Như Lai chăng?

Tu Bồ Đề thưa: - Đúng thế! Đúng thế! Lấy ba mươi hai tướng mà quán Như Lai.

Phật bảo: - Này Tu Bồ Đề! Nếu lấy ba mươi hai tướng mà quán Như Lai, thì Chuyển Luân Thánh Vương tức là Như Lai.

Tu Bồ Đề bạch Phật: - Bạch Thế Tôn! Theo chỗ con hiểu về nghĩa Phật nói, chẳng nên lấy tướng ba mươi hai mà quán Như Lai.

Sau đó Thế Tôn nói kệ: *Nếu lấy sắc thấy ta. Lấy âm thanh cầu ta.*

Người ấy đi đường tà, Chẳng thể thấy Như Lai.

Lìa tướng hay ngay tướng để thấy Như Lai?

- Ở đoạn trước, phần 13, Phật hỏi: “Có thể lấy ba mươi hai tướng mà thấy Như Lai chăng?”
- Ngài Tu Bồ Đề đã nhận ra và trả lời: “Chẳng thể lấy ba mươi hai tướng mà thấy Như Lai”.

→ Đó là: Không nên kẹt trên tướng → Phải **LÌA TƯỚNG ĐỂ THẤY NHƯ LAI**.

→ Nếu lìa thân 32 tướng để thấy Như Lai → Thân tướng Như Lai đang hiện diện hỏi mình đó, là ai?

- Đến đây, sợ kẹt cái LÌA → Phật hỏi: “Có thể lấy 32 tướng mà quán Như Lai chăng?”.

可以三十二相觀如來不 Nghĩa là: Nếu đã LÌA 32 tướng, nhưng không kẹt cái lìa để **THẤY** Như Lai →

Thì có thể ngay 32 tướng Phật đang hiện diện, để **QUÁN** (xem thấy và nhận ra) Như Lai hay không?

- Ngài Tu Bồ Đề đáp: “Đúng thế! Đúng thế! Lấy ba mươi hai tướng mà quán Như Lai”.

→ Là Ngài nhận được ý chỉ “không kẹt trên cái lìa 32 tướng”, mà phải **NGAY 32 TƯỚNG**.

- Nếu thế, (Nếu ngay 32 tướng để nhận ra Như Lai) thì → Phật gạn lại: “**Nếu lấy ba mươi hai tướng mà quán Như Lai, thì Chuyển Luân Thánh Vương tức là Như Lai (hay sao)?**”.

- Lìa tướng để thấy Như Lai cũng chưa phải ⇔ Ngay tướng để nhận ra Như Lai cũng không xong.

- **VẬY**: Cuối cùng, **NGAY 32 TƯỚNG để nhận ra Như Lai ⇔ Hay LÌA 32 TƯỚNG để nhận?**

- **Cả hai đều chưa rời 32 tướng, còn nhằm trên ấy để tìm Như Lai → Do đó chưa thể nhận ra Như Lai.**

❖ Đến đây, Ngài Tu Bồ Đề liền nhận ra và thưa: “**Bạch Thế Tôn! Theo chỗ con hiểu về nghĩa Phật nói, chẳng nên lấy ba mươi hai tướng mà quán Như Lai**”. Phật liền nói kệ khẳng định.

→ Nghĩa là sao? Ngài nhận ra gì, như thế nào mà Phật nói kệ để khẳng định?

★ CÁI THẤY NHÀ THIÊN: Chẳng phải lìa tướng, chẳng phải ngay tướng → Như Lai hiện tiền.

- Đoạn 13, khẳng định: “*Chẳng thể lấy ba mươi hai tướng mà thấy Như Lai*” = **LÌA TƯỚNG**.
- Đến đoạn 26 này thì Ngài Tu Bồ Đề thưa: **NGAY TƯỚNG**. → **Không Kẹt Vào Tướng Lìa (1)**.

- Phật khai thị cho thấy: **LÌA TƯỚNG** (Lìa đây dùng) hoặc **NGAY TƯỚNG** (Tức đây dùng) →
- Cả hai đều còn nhằm trên thân 32 tướng để tìm Như Lai → Là chưa thực sự LÌA 32 tướng rốt ráo đúng nghĩa → **Do đó chưa thể nhận ra Như Lai**.

❖ Đến đây, Ngài Tu Bồ Đề liền nhận ra và thưa: “*Bạch Thế Tôn! Theo chỗ con hiểu về nghĩa Phật nói, chẳng nên lấy ba mươi hai tướng mà quán Như Lai*”. → **Nghĩa là CHẲNG PHẢI TỨC (2)**.

(2) BẮT TỨC ⇔ **(1) BẮT LY**

- **Chẳng phải lìa tướng ⇔ Chẳng phải ngay tướng → Tâm không còn chỗ để khởi hiểu.**
→ **Liền đó sạch trọn.**
→ **Lặng lẽ, sáng ngời, thấu suốt, không khởi – Sáng biết linh thông, không ngăn ngại.**
→ **Ngay 32 TƯỚNG tức TÁN H → TÁN H ⇔ TƯỚNG thường trụ → Tam thân Như Lai hiện tiền.**

✦ DẪN CHỨNG MINH HỌA

❖ Ngài Trường Khánh nói: “Ở trong vạn tượng riêng bày thân”.

Lúc Ngài Thiệu Tu cùng Ngài Pháp Nhãn trên đường từ Viện Địa Tạng của Ngài Quế Sâm đi Kiến Dương. Giữa đường bàn chuyện, Ngài Pháp Nhãn chợt hỏi:

- Người xưa nói: “Ở trong vạn tượng riêng bày thân” là vạch vạn tượng hay chẳng vạch?

- Thiệu Tu đáp: - *Chẳng vạch.*

- Pháp Nhãn bảo: - **Nói cái gì là vạch, chẳng vạch?**

- Thiệu Tu mờ mịt chẳng hiểu, trở lại Viện Địa Tạng hỏi Ngài Quế Sâm:

- Cổ nhân nói: “Ở trong vạn tượng riêng bày thân” ý chỉ thế nào?

- Quế Sâm bảo: - Người nói người xưa vạch vạn tượng hay chẳng vạch vạn tượng?

- Sư thừa: - *Chẳng vạch.* - Quế Sâm bảo: - **Hai cái!**

- Ngay đó Thiệu Tu kinh hãi lặng thinh. Sau đó, Ngài Thiệu Tu hỏi tiếp:

- Chưa biết cổ nhân vạch vạn tượng hay chẳng vạch vạn tượng?

- Quế Sâm bảo: - **Người nói cái gì là vạn tượng?** → Ngay đó, Sư liền đại ngộ.

→ **Nếu sáng ra: Ông nói cái gì là vạn tượng? ⇔ Hãy nói, cái gì là tướng?**

→ **Tướng là rỗng tuếch → Liền đó Pháp thân hiện bày – trùm khắp.**

* Phật nói kệ:

❖ Sau đó, Phật nói bài kệ (trùng tụng lại) để xác quyết vấn đề:

若以色見我
以音聲求我
是人行邪道
不能見如來

Nhược dĩ sắc kiến ngã,
Dĩ âm thanh cầu ngã.
Thị nhân hành tà đạo,
Bất năng kiến Như Lai.

*Nếu lấy sắc thấy ta.
Lấy âm thanh cầu ta.
Người ấy đi đường tà,
Chẳng thể thấy Như Lai.*

➔ Không thể nhầm trên âm thanh sắc tướng để nhận ra Phật một cách rất ráo, viên mãn.

* Theo bản của ngài Bồ Đề Lưu Chi

❖ Thì có thêm bài kệ tiếp theo sau 4 câu kệ trên:

Bỉ Như Lai diệu thể,
Tức pháp thân chư Phật.
Pháp thể bất khả kiến,
Bỉ thức bất năng tri.

*Diệu thể Như Lai kia,
Tức pháp thân chư Phật.
Pháp thể chẳng thể thấy,
Thức kia chẳng hay biết.*

* VẤN ĐỀ ĐƯỢC ĐẶT RA

1 Nếu ngay trên thân 32 tướng để thấy Như Lai → Thì chỉ thấy theo âm thanh, sắc tướng, Phật nói người ấy đi đường tà, không thể thấy Như Lai.

2 Nếu là thân 32 tướng để thấy Như Lai → Thì thân tướng đức Phật đang hiện diện đó là ai?

Cuối cùng

**THẤY PHẬT
NHƯ THẾ NÀO?**

TOÁT YẾU
KIM CANG BÁT NHÃ
TỨC TƯỞNG – TỨC TÁNH
NHƯ' LAI HIÊN TIỀN

★ LÌA SẮC – LÌA TƯỞNG (Đoạn 20).

CHÁNH VĂN

“Phật bảo Ngài Tu Bồ Đề! Ý ông nghĩ sao? Có thể lấy sắc thân đầy đủ mà thấy Phật chẳng?

- Bạch Thế Tôn, chẳng được. Chẳng nên lấy sắc thân đầy đủ mà thấy Như Lai. Tại sao? Như Lai nói sắc thân đầy đủ, tức chẳng phải sắc thân đầy đủ, đó gọi là sắc thân đầy đủ.
- Này Tu Bồ Đề! Ý ông nghĩ sao? Có thể lấy các tướng đầy đủ mà thấy Như Lai chẳng?
- Bạch Thế Tôn, chẳng được, chẳng nên lấy các tướng đầy đủ mà thấy Như Lai. Tại sao? Như Lai nói các tướng đầy đủ, tức chẳng phải đầy đủ, đó gọi là các tướng đầy đủ”.

- Báo thân ấy do nhân duyên tu hành mà thành,
- Tuy đầy đủ tướng tốt, nhưng vẫn là cái được thấy.

→ Không thể cho đó là PHÁP THÂN.

- Các đoạn trước: Không thể lấy sắc thân (hóa thân 32 tướng tốt) để thấy Như Lai.
- Đoạn 20 này: Không thể lấy báo thân đầy đủ tướng tốt vi diệu để thấy Như Lai.

→ Là đã LÌA SẮC – LÌA TƯỞNG. Nhưng KHÔNG RƠI VÀO ĐOẠN DIỆT → Đoạn 27

★ **Đoạn 27: KHÔNG ĐOẠN KHÔNG DIỆT.**

“Này Tu Bồ Đề! Nếu ông khởi niệm thế này: “Như Lai chẳng do tướng đầy đủ nên được Vô Thượng Chánh Đẳng Chánh Giác.” Tu Bồ Đề! Chớ khởi niệm ấy: “Như Lai chẳng do tướng đầy đủ nên được Vô Thượng Chánh Đẳng Chánh Giác”. Tu Bồ Đề! Nếu ông khởi niệm thế này: “Người phát tâm Vô Thượng Chánh Đẳng Chánh Giác nói các pháp đoạn diệt”. Chớ khởi niệm ấy! Tại sao? Người phát tâm Vô Thượng Chánh Đẳng Chánh Giác, đối với pháp chẳng nói tướng đoạn diệt”.

- Lìa các sắc tướng (kể cả hóa thân và báo thân Phật).
  - Nhưng không được hoại các tướng, không rơi vào đoạn diệt.
- **Như vậy: LÌA, nhưng các tướng vẫn hiện hữu.**

→ **Không hoại:** Không nói các tướng là giả. ⇔ Nhưng các tướng cũng không phải là thật.

→ **Cuối cùng, thấy các tướng, thấy thân đức Phật đang hiện thân thế nào mới phải?**

Này Tu Bồ Đề! Nếu có người nói, Như Lai hoặc đến hoặc đi, hoặc ngồi hoặc nằm, người đó chẳng hiểu nghĩa ta nói. Tại sao? Như Lai là không từ đâu đến, cũng chẳng đi về đâu, nên gọi là Như Lai.

★ **Lìa tướng hay ngay tướng để thấy Như Lai?**

★ **Đức Phật nói:**

“Như Lai là không từ đâu đến, cũng chẳng đi về đâu, nên gọi là Như Lai”.

- Có đi đến mà vẫn không đi đến ⇔ Hay ngồi yên mới là không đi đến?
- Cả hai đều nhằm trên tướng đến đi để bàn luận → Không thể thấy Phật đang đi, nhưng vẫn chưa từng động, không kẹt trên tướng đến – đi bao giờ!

✧ THẤY PHẬT NHƯ THỂ NÀO?

✧ Kinh Hoa Nghiêm

*Sắc thân chẳng phải Phật. Âm thanh cũng lại thế.
Cũng chẳng là sắc thanh. Thấy sắc thân thông Phật.*

✧ Ngài Nam Nhạc Hoài Nhượng

*Nhất thiết chư pháp, giai tùng tâm sanh. Tâm vô sở sanh, pháp vô sở trụ.
Nhược đạt tâm địa sở hành vô ngại. Phi ngộ thượng căn, thận vật khinh hứa.*

✧ Lục Tổ

*“Đâu ngờ tự tánh vốn không sanh diệt, đâu ngờ tự tánh vốn tự thanh tịnh,
đâu ngờ tự tánh vốn tự đầy đủ, đâu ngờ tự tánh hay sanh muôn pháp”.*

* NGAY TƯỞNG → THỰC TƯỞNG HIỆN TIỀN

□ VẤN ĐỀ ĐẶT RA:

- Nếu làm hành đường, dọn chén có tôn trọng trên dưới thì đúng pháp, mọi người bằng lòng. Nhưng lại có SANH TÂM PHÂN BIỆT → Còn kẹt tâm chấp tướng → Trái với công phu.
- Nếu KHÔNG BIỆT → Dọn tự do → Thì không biết trên dưới → VÔ MINH → Mọi người sanh tâm cho là SAI PHÉP, không chấp nhận.

→ PHẢI LÀM THẾ NÀO MỚI PHẢI?

- Tuy LÀ TƯỞNG, không chấp tướng, ⇔ Nhưng UY NGHỊ TỊCH TĨNH (đoạn 29).
- Không hoại phép tắc. Chứ không phải bỏ phép tắc của người tu.

* TÓM KẾT TOÀN BÀI

1

* LÌA TƯỞNG – KHÔNG KỆT TƯỞNG – KHÔNG CHẤP CÓ.

- Không làm chấp các pháp cho là thật có (Không kệt trên tướng).
- Không kệt trên sắc thân và báo thân Phật → Khéo nhận pháp thân.

2

* KHÔNG RỜI VÀO ĐOẠN DIỆT – CHẤP KHÔNG.

- Không đoạn diệt gì cả (tạo tác) → Không chấp KHÔNG.
- Không rời sắc thân và báo thân để nhận pháp thân.

3

* KHÔNG PHẢI NGAY CẢNH – NGAY ĐÂY – HAY HIỆN TẠI.

- Không khái niệm ngay cảnh, ngay đây để nhận hiểu hoặc bàn nói.
- Chẳng phải LÌA (không đoạn diệt) – Cũng chẳng phải NGAY CẢNH.

4

* TÂM CẢNH NHẤT NHƯ' - KHÔNG MỘT - KHÔNG KHÁC.

- Khéo nhận thẳng pháp thân chính mình → Tâm cảnh nhất như.
- Sắc thân, báo thân và pháp thân, chẳng phải 1 - chẳng phải khác.

* CÂU HỎI VẬN DỤNG THỰC TIỄN CÔNG PHU TU TẬP

* **PHÁP THÂN** mỗi người hiện tại: Chân tâm.

* **BÁO THÂN** mỗi người hiện tại: Thân đang sống.

* **HÓA THÂN** mỗi người hiện tại: Tâm suy nghĩ đi nhiều nơi.

**TAM THÂN
MỖI NGƯỜI**

* Theo bài đã học: **PHÁP THÂN CHẴNG PHẢI TƯỞNG**, chúng ta thấy (kiến) như thế nào? Nhìn thấy (quán) như thế nào về tam thân của chính mình và mỗi người?